OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W ŻABNIE
33-240 Żabno, ul. Świętego Jana 3a
woj. małopolskie, powiat tarnowski
tel. 14-645-65-60, 14-645-64-33
NIP: 871-10-20-656 REGON: 850019197
e-mail: ops@zabno.pl

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 14/18
Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Żabnie
z dnia 28 września 2018 roku.

Zasady realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, które obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem osobie, która w tym zakresie jest niesamodzielna.
Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 obowiązującej Ustawy o pomocy społecznej obowiązek organizowania i świadczenia usług spoczywa na gminie.

Podstawy prawne:

1. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (art. 17 ust 1 pkt 11, art. 50),
2. Uchwała nr XIV/149/16 Rady Miejskiej w Żabnie z dnia 11 lutego 2016 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania,
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2015.1058),
4. Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie zasad wynagrodzenia i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2005 nr 146 poz. 1222).

I. CELE I ZAKRES USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH

§1

1. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w myśl art. 17 ust.1 pkt 11 obowiązującej Ustawy o pomocy społecznej jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie jest organizatorem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania świadczeniobiorców wykonują opiekunki środowiskowe. Usługi te są odpłatne w całości lub w części w zależności od dochodu osoby zainteresowanej.

§ 2

1. Celem usług opiekuńczych jest kompensowanie utraconej samodzielności polegającej na działaniach umożliwiających osobom dalsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym.
2. Oczekiwane efekty:

a) zaspokojenie potrzeb życiowych,
b) poprawa jakości codziennego funkcjonowania,
c) osiągnięcie i utrzymanie na najlepszym z możliwych w danych warunkach poziomie aktywności i samodzielności,
d) zmniejszenie izolacji społecznej.

§3

1. Miejsce wykonywania usług:

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze organizowane są i świadczone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie na terenie Gminy Żabno. Usługi odbywają się w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy oraz w najbliższym otoczeniu. W odrębnych przypadkach świadczenia te mogą być pełnione w miejscu czasowego pobytu na terenie gminy. Rozumie się przez to miejsce zamieszkania członka rodziny, u którego świadczeniobiorca przebywa czasowo.

2. Odbiorcy usług:

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują:

a) osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób a są jej pozbawione,
b) osobom samotnie gospodarującym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a wstępni, zstępni nie mogą udzielić i zapewnić odpowiedniej pomocy wykorzystując swe uprawnienia,
c) osobom w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób a rodzina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej opieki z uzasadnionej przyczyny.

§4

1. Zakres usług:

1) Czynności żywieniowe, w szczególności:

a) pomoc w przygotowaniu lub przygotowanie posiłku z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb np. zalecanej diety,
b) pomoc w spożyciu posiłków, o ile stan zdrowia osoby tego wymaga.

2) Czynności gospodarcze, w szczególności:

a) sprzątanie, w tym: utrzymanie w czystości najbliższego otoczenia osoby,
b) utrzymywanie w czystości naczyń stołowych i kuchennych,
c) palenie w piecu, przynoszenie opału (drewna, węgla),
d) zabezpieczenie w zakupy,

e) pranie odzieży, bielizny osobistej i pościelowej, niezbędne prasowanie.

3) Czynności wynikające ze stanu zdrowia świadczeniobiorcy:
a) realizacja recept,
b) ustalanie terminów wizyt lekarskich,
c) podawanie leków zgodnie z zaleceniami lekarza,
d) zabiegi pielęgnacyjne, z wyłączeniem czynności, które wchodzą w zakres obowiązków służby zdrowia lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

4) Czynności organizacyjne:
a) pomoc w załatwieniu niezbędnych spraw urzędowych,
b) pomoc w organizacji czasu wolnego,
c) inne czynności, które wynikają z indywidualnych spersonalizowanych potrzeb osób.

5) Opieka higieniczna, w tym:
a) mycie całego ciała, kąpiel
b) golenie,
c) czesanie włosów,
d) pomoc w załatwieniu potrzeb fizjologicznych,
e) zmiana pielucho-majtek
f) zmiana bielizny osobistej i pościelowej,
g) posłanie łóżka.

6) Specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i obejmują:
a) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
b) specjalistyczną pielęgnację jako wspieranie procesu leczenia,
c) rehabilitację fizyczną i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
d) wspieranie psychologiczno – pedagogiczne i edukacyjno –terapeutyczne.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są na podstawie zaświadczenia lekarskiego stanowiącego załącznik nr 1 przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

II. WYMOGI ODNOSZĄCE SIĘ DO OSÓB ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE:

§ 5

1. Osoby zatrudnione w ośrodku pomocy społecznej na stanowisku opiekunki świadczącej usługi opiekuńcze powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje, określone rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie zasad wynagrodzenia i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2005 nr 146 poz. 1222).

2. W zależności od rodzaju świadczonych usług, na stanowisku opiekuna/opiekunki mogą być zatrudnione osoby z różnymi kwalifikacjami i stażem pracy, również osoby z wykształceniem podstawowym, które mogą świadczyć bardzo proste usługi, takie jak zrobienie zakupów, sprzątnięcie mieszkania itp.,
3. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty, lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi.

4. **Wymagania dodatkowe :**

a) umiejętność skutecznego komunikowania się,
b) umiejętność organizowania pracy w domu chorego,
c) samodzielność,
d) doświadczenie w pracy opiekuna osoby starszej, chorej lub niepełnosprawnej,
e) umiejętności miękkie takie jak empatia, wyrozumiałość, cierpliwość, komunikatywność, odporność na stres i asertywność.

5. **Osoba świadcząca usługi opiekuńcze zobowiązana jest do:**

a) wykonywania czynności opiekuńczych z należytą starannością,
b) dbałość o dobro osoby korzystającej z usług, w tym jej bezpieczeństwo,
c) zachowanie tajemnicy informacji na temat osoby korzystającej z usług i osób stanowiących jej najbliższe otoczenie uzyskanych w toku świadczenia usług opiekuńczych,
d) rzetelnego i terminowego rozliczania się z powierzonych przez osobę korzystającą z usług środków pieniężnych przeznaczonych na dokonanie zakupów i płatności
e) uwzględnienie woli osoby korzystającej z usług w zakresie sposobu wykonywania konkretnych czynności opiekuńczych, jeżeli nie koliduje to z ogólnie przyjętymi normami obecnymi standardami życia,
f) współpracy z pracownikiem socjalnym, pielęgniarką środowiskową przy realizacji pracy z osobą korzystającą z usług.

III. PROCEDURA PRZYZNANIA USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH:

§ 6

1. Czynności niezbędne do przyznawania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i ustalenie odpłatności za ww. świadczenie obejmują:

1) Przyjęcie wniosku w sprawie przyznania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
a) wniosek może zostać złożony w formie pisemnej lub ustnej do protokołu przez osobę zainteresowaną, jej przedstawiciela ustawowego albo inną osobę, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.
b) przyznanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych może nastąpić również z urzędu.

2) Przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego (skompletowanie przez pracownika socjalnego pełnej dokumentacji oraz ustalenia danych osobowych osób zobowiązanych do alimentacji (małżonka, wstępnych i zstępnych),
a) kserokopię orzeczenia o niepełnosprawności (jeżeli osoba ubiegająca się o usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze takim dysponuje),
b) dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość wnioskodawcy (do wglądu),
c) oświadczenie o stanie majątkowym,
d) oryginały zaświadczeń potwierdzających wysokość dochodu osoby/rodziny wspólnie gospodarującej z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku o pomoc (lub potwierdzone kserokopie),
e) w przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dodatkowo zaświadczenie lekarskie określające stan zdrowia, rodzaj, ilość i czasookres zalecanych usług opiekuńczych. (Załącznik nr 1).

2. Pracownik socjalny jest zobowiązany do udzielenia wyczerpującej informacji osobie ubiegającej się o przyznanie usług opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem zasad ponoszenia odpłatności za świadczone usługi. Podczas wywiadu z osobą ustala się jaki zakres czynności wykonywany będzie przez zatrudnioną przez OPS w Żabnie opiekunkę środowiskową.

3. Usługi w miejscu zamieszkania należy wdrożyć niezwłocznie od wydania decyzji administracyjnej, w której będzie zawarty indywidualny zakres usług opiekuńczych, wymiar usług (ilość godzin dziennie, ilość dni świadczenia usług w tygodniu), wysokość odpłatności.

4. Przy ustalaniu wymiaru godzin i zakresu świadczonych usług opiekuńczych pracownik socjalny powinien uwzględnić w szczególności:
a) rodzaj schorzenia i sprawność fizyczną osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych,
b) warunki mieszkaniowe osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych
c) sytuację rodzinną i materialną osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych,
d) uwarunkowania środowiskowe (np. miejsce zamieszkania),
e) możliwość dodatkowej pomocy ze strony rodziny i środowiska lokalnego rodziny.

5. Ilość godzin specjalistycznych usług opiekuńczych jest ustalana zgodnie ze wskazaniami zawartymi w zaświadczeniu lekarskim.

IV. DOKUMENTACJA USŁUG

§7

1. Świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych podlegają dokumentowaniu. Dokumentacja wykonywana jest w formie papierowej.

2. W skład obowiązkowej dokumentacji wchodzi:

a) indywidualny zakres usług opiekuńczych, który zawierać będzie czynności opiekuńcze sporządzony przez pracowników socjalnych. Zakres usług opiekuńczych ustala Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie. (Załącznik nr 2),
b) dziennik rozliczania środków finansowych przez opiekunki środowiskowe. Powinien być wprowadzony w przypadku realizacji zakupów, recept oraz realizacji rachunków, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 3.
c) karta pracy opiekunki środowiskowej. (Załącznik nr 4),
d) harmonogram świadczenia usług opiekuńczych wypełniany przez upoważnionego pracownika (Załącznik nr 5).

V. MONITORING I EWALUACJA USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH

§7

1. Monitoring i ewaluacja jest działaniem obowiązkowym, zaplanowanym, niezależnym, przeprowadzonym w oparciu o współpracę z osobą świadczącą usługi oraz odbiorcą usług.

2. Monitoring i ewaluacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ma na celu:
a) ocenę skuteczności, efektywności i rzetelności zrealizowanych usług,
b) potwierdzenie faktu zasadności kontynuacji usług.

3. Monitorowanie i ewaluacja realizowanych usług opiekuńczych odbywa się poprzez:
a) nadzór nad realizacją usług zgodnie ze zleceniem przez upoważnionego pracownika nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu,
b) wizyty monitorujące –przeprowadzane przez pracownika socjalnego co najmniej 1 raz na pół roku - w trakcie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Załącznik nr 1 do „Zasad Realizacji usług opiekuńczych
i specjalistycznych usług opiekuńczych,
z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych
dla osób z zaburzeniami psychicznymi".

.....
Pieczątka placówki służby zdrowia

Zaświadczenie lekarskie uprawniające do korzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych z Ośrodka Pomocy społecznej w Żabnie

I. Dane personalne osoby

Imię i nazwisko.....
PESEL.....
Adres zamieszkania.....

II. Rozpoznanie lekarskie.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ze względu na stan zdrowia oraz sytuację rodzinną konieczne jest zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w ramach których byłoby:
- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia*,
- specjalistyczną pielęgnację jako wspieranie procesu leczenia*,
- rehabilitację fizyczną i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*,
- wspieranie psychologiczno – pedagogiczne i edukacyjno –terapeutyczne*.

III. Określenie rodzaju, ilości i czasookresu zalecanych specjalistycznych usług opiekuńczych

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zaświadczenie wydaje się na okres.....

.....
Podpis i pieczątka lekarza

*właściwe podkreślić

Załącznik nr 2 do „Zasad realizacji usług opiekuńczych
i specjalistycznych usług opiekuńczych,
z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych
dla osób z zaburzeniami psychicznymi".

INDYWIDUALNY ZAKRES USŁUG OPIEKUŃCZYCH

Imię i nazwisko świadczeniobiorcy:.....

Adres zamieszkania: .....

Sytuacja rodzinna:
[ ] osoba samotna/samotnie gospodarująca,
[ ] posiadająca rodzinę zamieszkałą w danej miejscowości lub okolicach,
[ ] zamieszkująca z rodziną/inną osobą.

Lp.	Zakres usług	Osoba objęta usługą niezdolna do poruszania się	Osoba objęta usługą poruszająca się z pomocą innych osób	Osoba objęta usługą poruszająca się samodzielnie
a)	Czynności żywieniowe			
	Przygotowywanie posiłków			
	Pomoc przy przygotowywaniu posiłków;			
	Pomoc w spożywaniu posiłków lub karmienie osoby starszej, o ile wymaga tego jej stan zdrowia;			
	Inne:			
b)	Czynności gospodarcze			
	Przynoszenie opału, palenie w piecu;			
	Sprzątanie, w tym: utrzymanie w czystości najbliższego otoczenia osoby;			
	Utrzymywanie w czystości naczyń stołowych i kuchennych;			
	Pranie odzieży, bielizny osobistej i pościelowej, niezbędne prasowanie;			
	Robienie zakupów;			
	Inne:			
c)	Czynności wynikające ze stanu zdrowia świadczeniobiorcy:			

	Ustalanie lub towarzyszenie podczas wizyt lekarskich i badań laboratoryjnych;			
	Realizacja recept;			
	Podawanie leków zgodnie z zaleceniami lekarza;			
	Proste zabiegi pielęgnacyjne.			
	Mierzenie temperatury, ciśnienia, poziomu cukru itp.;			
d)	Czynności organizacyjne:			
	Załatwianie spraw urzędowych lub towarzyszenie podczas wizyt w urzędach lub innych instytucjach i organizacjach;			
	Pomoc w czynnościach regulowania opłat;			
	Pomoc w organizacji czasu wolnego;			
	Inne:			
2.	Opieka higieniczna			
a)	Utrzymanie higieny osobistej:			
	Mycie ciała, mycie głowy, kąpiel;			
	Obcinanie paznokci;			
	Golenie;			
	Pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych;			
	Zmiana bielizny osobistej i pościelowej,			
	Układanie osoby chorej w łóżku i pomoc przy zmianie pozycji;			
	Zmiana pielucho – majtek;			
	Czesanie włosów;			
	Inne:			
3.	Zapewnienie kontaktów z otoczeniem			

.....

Data, pieczęć i podpis pracownika socjalnego

.....

Podpis świadczeniobiorcy

Załącznik nr 3 do „Zasad realizacji usług opiekuńczych
i specjalistycznych usług opiekuńczych,
z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych
dla osób z zaburzeniami psychicznymi"

DZIENNIK ROZLICZANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

(prowadzony w przypadku realizacji zakupów, recept oraz opłacania rachunków)

Pierwsza strona powinna zawierać następujące informacje:

1. Osoba objęta usługami,
2. Osoby świadczące usługi,
3. Inne osoby zaangażowane w sprawowanie opieki lub wspomagające (członkowie rodziny, sąsiedzi, wolontariusze),
4. Pracownik socjalny,
5. Rodzina lub OPS w Żabnie w nagłym wypadku.

Kolejne strony powinny zawierać:

I. Wpisy osób świadczących usługi opiekuńcze potwierdzające realizację wydatków według schematu:

Wpis powinien obejmować:

1. Datę.
2. Rodzaj wydatków (realizacja zakupów i recept lub opłacania rachunków).
3. Informację o kwocie pobranej od osoby korzystającej z usług.
4. Wklejony paragon za dokonane zakupy, zawierający tylko pozycje zakupów na rzecz osoby korzystającej z usług (dotyczy również to leków).
5. Informację o kwocie podlegającej rozliczeniu z osobą korzystającą z usług po dokonaniu zakupów.
6. Podpis osoby korzystającej z usług, potwierdzający rozliczenie się osoby świadczącej usługi ze środków pieniężnych.
7. Podpis osoby dokonującej wpisu.

II. Wpisy osób potwierdzające fakt monitorowania środowiska i świadczonych usług opiekuńczych.

Załącznik nr 4 do „Zasad realizacji usług opiekuńczych
i specjalistycznych usług opiekuńczych,
z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych
dla osób z zaburzeniami psychicznymi"

KARTA PRACY
OPIEKUNKI ŚRODOWISKOWEJ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pani.....

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabnie poleca Pani pełnienie usług opiekuńczych u podopiecznego – Pana(i)

.....

w dniach od _____ **do** _____

DATA	LICZBA GODZIN	PODPIS PODOPIECZNEGO

Stwierdzam obecność w rodzinie z liczbą dni i godzin wymienionych w karcie pracy

_____
/podpis opiekunki środowiskowej/

Potwierdzam wykonanie pracy

_____
/podpis pracownika socjalnego/

Załącznik nr 5 do „Zasad Realizacji usług opiekuńczych
i specjalistycznych usług opiekuńczych,
z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych
dla osób z zaburzeniami psychicznymi"

HARMONOGRAM PRACY nr ..... z dnia .....
OPIEKUNKI ŚRODOWISKOWEJ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
Pani .....
na miesiąc..... obowiązuje od .....do.....

Lp.	Imię i nazwisko podopiecznego, adres zamieszkania	LICZBA GODZIN							
		Ogółem w tygodniu	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela

Żabno, dnia.....

Sporządziła.....